

МЕТОДИ НАРАХУВАННЯ ПДВ

Кириленко А.В.,

здобувач вищої освіти обліково – фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Лагодієнко Н.В.,

канд.екон.наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

Розкрито суть податку на додану вартість. Досліджено методи розрахунку податкових зобов'язань з податку на додану вартість. Висвітлено переваги переходу до адитивних методів обрахунку ПДВ. Досліджено низку причин та противників переходу до адитивних методів розрахунку ПДВ. Узагальнено методи визначення дати сум податкових зобов'язань та дати права на податковий кредит із ПДВ.

Ключові слова: *нарахування, перша подія, ПДВ, розрахункові операції.*

Податок на додану вартість – це непрямий податок, що є частиною новоствореної вартості, яка утворюється на кожному етапі виробництва або обігу, його сума входить до ціни продажу товару (роботи, послуги) і сплачується кінцевим споживачем. Головне завдання ПДВ – обмежити надлишок товарів у виробництві.

Масштабна база оподаткування гарантує надійні та регулярні надходження до державного бюджету. Впроваджені ставки податку пом'якшують розрахунок та контроль фіскальних органів щодо своєчасної та правильної сплати ПДВ. Його стягнення з робіт, послуг, товарів слугує наслідком чіткого розподілу податкового тягаря між усіма суб'єктами господарювання [1].

У міжнародній практиці використовується декілька методів визначення дати виникнення податкових зобов'язань і дати виникнення права на податковий

кредит. З погляду бухгалтерського обліку існує чотири варіанти розрахунку зобов'язань з ПДВ, зокрема:

- прямий адитивний (балансовий метод) - передбачає застосування податкової ставки до попередньо визначеної величини доданої вартості, яка розраховується шляхом додавання її складових елементів (сума прибутку та фонд оплати праці);

- прямий метод віднімання - передбачає застосування податкової ставки до попередньо визначеної величини доданої вартості. При цьому додана вартість розраховується як різниця між виручкою від реалізації продукції та матеріальними затратами, які були понесені в процесі її виробництва;

- непрямий адитивний метод - передбачає визначення суми ПДВ, яка підлягає сплаті до бюджету шляхом додавання суми податків, розрахованих по окремих складниках доданої вартості;

- непрямий метод віднімання (кредитний) - передбачає визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету як різниці між сумою податкових зобов'язань, яка виникла в результаті реалізації товарів (робіт, послуг), та сумою податкового кредиту, яка була сплачена постачальникам матеріальних ресурсів, що були спожиті в процесі господарської діяльності. Саме він набув найбільшого поширення як у світовій практиці, так і в Україні, адже він має суттєві переваги порівняно з іншими методами, зокрема:

- відсутня необхідність розрахунку доданої вартості під час обчислення податкового зобов'язання, що значно спрощує процедуру обчислення суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету;

- необхідність обов'язкового документального супроводу операцій із купівлі-продажу товару [2].

Проте застосування кредитного методу є складним. Існують дискусії щодо доцільності переходу до адитивних методів обрахунку ПДВ. Переваги такого переходу О.М. Голик обґрунтовує наступним чином:

- кількісне визначення доданої вартості, створеної кожним структурним підрозділом економіки країни;

- попередження зростання цін на величину стягнутого ПДВ;
- значне обмеження можливості фальсифікації первинних документів, використання схем «оптимізації» та інших форм ухилення від виконання податкових зобов'язань;
- зменшення витрат на адміністрування ПДВ, так як при визначенні його податкової бази використовуються ті ж документи, бухгалтерські операції, що й для податку на прибуток.

Проте існують противники переходу до адитивних методів розрахунку ПДВ. Зокрема, Б.Г. Маслова вважає даний перехід недоцільним через низку причин, а саме:

- податок стимулює зменшувати величину доданої вартості шляхом зменшення витрат на заробітну плату, оскільки виробники не зацікавлені у зниженні іншої складової доданої вартості – прибутку;
- адитивний спосіб справляння податку не стимулює керівників підприємства вкладати засоби в оновлення фондів та підвищувати технічний рівень виробництва, в результаті чого можливе зниження темпів росту суспільного виробництва;
- складність та невігідність застосування методу через несинхронну зміну цін на продукцію, що придбається та реалізовується [3].

Методи визначення дати сум податкових зобов'язань та дати права на податковий кредит із ПДВ, які використовуються під час обліку ПДВ у міжнародній практиці є:

- метод нарахувань (передбачає, що датою виникнення податкових зобов'язань визнається дата поставки товарів, а датою виникнення податкового кредиту – дата отримання товарів);
- касовий метод (визнання дати податкових зобов'язань і податкового кредиту полягає в тому, що податкові зобов'язання та право на податковий кредит із ПДВ виникають лише після отримання чи списання грошових коштів) [2].

В податковому обліку в Україні використовується правило першої події або касовий метод.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Луценко Д. В. Бюджетне відшкодування ПДВ для підприємств: проблеми та шляхи його удосконалення [Електронний ресурс] / Д. В. Луценко // Студентська конференція. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/67527/1/Lutsenko_Biudzhetne_vidshkoduvannia_PDV.pdf.

2. Білобровенко Т. В. Методи визначення податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ: вітчизняний та зарубіжний досвід [Електронний ресурс] / Т. В. Білобровенко, М. І. Кітченко // Національна економіка, інтелект XXI. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2017/2017_4/8.pdf

3. Уллубієва К. К. Методи обчислення ПДВ: обліковий аспект [Електронний ресурс] / К. К. Уллубієва // Міжнародний збірник наукових праць – Режим доступу до ресурсу: <file:///C:/Users/User/Downloads/51964-105294-1-PB.pdf>.

***Annotation:** the essence of value added tax is disclosed. Methods for calculating value added tax liabilities are explored. The advantages of switching to additive methods of VAT calculation are outlined. A number of reasons and opponents of the transition to additive methods of VAT calculation have been investigated. Generalized methods for determining the date of tax liability and entitlement to a tax credit with VAT.*

***Key words:** accrual, first event, VAT, settlement operations.*